

Forord

Romanen er en genre med mange ansigter. Nogle har sammenlignet den med et arkiv, andre med et karneval og andre igen med et parlament. Den er flerstemmig, og mens nogle stemmer tydeligvis føler sig hjemme i romanens rum, er der andre stemmer, som reagerer mod at blive indrulleret i dette rum. Og ligesom stemmerne brydes i romanen, brydes meningerne om romanen. Romanen er »livets egen lyse bog«, hævder f.eks. D.H. Lawrence i en højstemt hyldelse til denne alsidige og næsten almægtige genre. Nej, romanen er død, lyder det omvendt hos Roland Barthes og mange med ham. Romanen er et redskab for udforskning af vores livsverden, har bl.a. Michel Butor og Milan Kundera erklæret. Nej, romanen, i hvert fald i dens gængse form, er et redskab for autoritær beherskelse af vores livsverden, returnerer Philippe Sollers. Meningerne brydes om romanen, og man har eksperimenteret med uromaner og antiromaner og multiromaner i vidt forskellige forsøg på at komme ud over det, der er blevet kaldt romanens krise.

Men, krise eller ej, romaner skrives der stadigvæk, og målet for dette nummer af *K&K* er at trække nogle linjer gennem den moderne romans udvikling – fra Jean-Paul Sartre, der i 1938 undsiger romanen i romanen *Kvalme*, til Don DeLillo, der i 1997 skriver efterkrigstidens amerikanske mentalitetshistorie i romanen *Underverden*.

Sartre og DeLillo får her følgeskab af tysksprogede forfattere som Günter Grass, Thomas Bernhard og Marcel Beyer, fransksprogede forfattere som Michel Butor og Maurice Blanchot, engelsksprogede forfattere som Thomas Pynchon, Bruce Chatwin og Michael Cunningham, den tjekkiske forfatter Milan Kundera og den tyrkiske forfatter Orhan Pamuk.¹

Der er ingen tvivl om, at alle de nævnte forfattere er centrale skikkelser i den moderne romans historie, men der er heller ingen tvivl om, at andre forfattere med lige så stor ret kunne være trukket frem i denne sammenhæng. Det princip, som har bestemt udvalget, er i al sin enkelhed: Lystprincippet. Bidragyderne er blevet bedt om at vælge sig en roman, som efter deres skøn

1. Udover de 14 forelæsninger, som her publiceres, er endnu 3 forelæsninger fra den nævnte forelæsningsrække blevet publiceret: Lise Busk-Jensen: »Bugtalen som udvej. A.S.Byatts postmoderne *Besættelse*« kan læses i *K&K* 92, og Martin Zerlangs forelæsninger om Juan Rulfos *Pedro Páramo* og Gabriel García Márquez' *Hundrede års ensomhed* indgår i bearbejdet form i bogen *Fem magiske fortællere – og et rids af romanens historie i Latinamerika*, Kbh. 2001.

er central, signifikant, nybrydende eller simpelthen bare skidegod – og begrundede hvorfor.

Analyserne er først blevet »afprøvet« ved en forelæsningsrække på Institut for Litteraturvidenskab, KUA, men har naturligvis undergået en større eller mindre forvandling ved overføringen til den skrevne form. Og de er her blevet indrammet af to artikler, som sætter såvel romaner som analyser ind i en større sammenhæng, indledningsvis gennem en romanhistorisk oversigt og afslutningsvis gennem en oversigt over centrale positioner inden for romanforskningen.